

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของสมมติฐาน วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ส่วนรายละเอียดจะได้กล่าวเป็นลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอน การศึกษานอกโรงเรียนในเขตการศึกษา 2 ว่าอยู่ในระดับใด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2
3. เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนและสร้างสมการพยากรณ์
4. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานตามทัศนะของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2

สมมติฐาน

1. ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 คือ
 - 1.1 ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียน
 - 1.2 ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่
 - 1.3 ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1.4 ปัจจัยทางด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน

1.5 ปัจจัยทางด้านการได้รับความร่วมมือจากชุมชน

2. ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน

ของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ด้านการได้รับความร่วมมือจากชุมชน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2 คือ จังหวัดปัตตานี ชะลา นราธิวาส และสตูล ซึ่งปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2535 จำนวน 124 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 92.74 จากประชากรทั้งหมด 180 คน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างง่าย โดยวิธีจับฉลากไม่ใส่กลับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนและความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนและความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนใน 3 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและด้านการได้รับความร่วมมือจากชุมชน ตอนที่ 4 เป็น

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัคร และตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ถามความคิดเห็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ตามทัศนะของครูอาสาสมัคร

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประชุมชี้แจง แก่ครูอาสาสมัครเดินสอนในแต่ละจังหวัดจนเป็นที่เข้าใจ และมอบแบบสอบถาม ให้ครูอาสาสมัครเดินสอนไปตอบ เมื่อตอบเรียบร้อยแล้วให้ส่งมารวบรวมที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนโดย ตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บข้อมูลและตรวจสอบให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) เพื่อหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ สถานภาพ สมรส ภูมิลำเนา และจังหวัดที่ปฏิบัติงาน
2. ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนการปฏิบัติงาน ของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือ ด้านการสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน และด้านการประสานงานการศึกษาออกโรงเรียน
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างตัวพหุคูณกับตัวเกณฑ์
4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

5. ค้นหาตัวพหุศาสตร์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน

6. สร้างสมการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ปรากฏว่าอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ในระหว่างการเรียนการสอน ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนได้สร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนในระดับมาก กิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนได้รวมกลุ่มชาวบ้านเพื่อเข้ารับการอบรมวิชาชีพระยะสั้น ได้ร่วมมือกับชาวบ้านจัดงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น และได้จัดทำป้ายข่าวสาร ข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรม พบว่า ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนออกไปเยี่ยมเยียนพบปะพูดคุยกับประชาชนในหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการ ประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการจัดกิจกรรม

การศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ และประสานงานจัดหาวิทยากรกลุ่มสนใจและวิชาชีพระยะสั้นอยู่ในระดับมาก กิจกรรมอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนจำแนกตามจังหวัด พบว่า ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสตูล ปัตตานี ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ส่วนจังหวัดยะลา และนราธิวาส ปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน (y) กับปัจจัยทางด้านความรู้ ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียน (X_1) ความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ (X_2) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (X_3) การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน (X_4) การได้รับความร่วมมือจากชุมชน (X_5) มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์แต่ละด้าน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (X_3) การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน (X_4) และการได้รับความร่วมมือจากชุมชน (X_5) มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนและความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน

3. การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน (X_4) ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (X_3) เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนในภาพรวม โดยแต่ละตัวมีอำนาจในการพยากรณ์มากน้อย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

- 3.1 ด้านการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน
- 3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน
- 3.3 ด้านการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ คือ การได้รับความร่วมมือจากชุมชน

4. สมการในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอน การศึกษานอกโรงเรียน (Y) เมื่อใช้ตัวพยากรณ์ที่ดี ซึ่งได้แก่ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน (X_4) และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (X_9) โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

4.1 ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 1.3829 + .2557 (X_4) + .1564 (X_9)$$

4.2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .4273 (X_4) + .1860 (X_9)$$

5. ปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอน การศึกษานอกโรงเรียนที่สำคัญ ได้แก่ ขบวนการและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ลักษณะที่ตั้งของชุมชน การได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน วัสดุ อุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ระบบการบริหารงานของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด การยอมรับของหน่วยงานอื่นต่อครูอาสาสมัคร การยอมรับเพื่อนร่วมงาน ความรู้ความเข้าใจสภาพชุมชน การมีมนุษยสัมพันธ์ ความพร้อมขององค์กรในชุมชนและขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชน

การอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนว่าอยู่ในระดับใด (2) เปรียบเทียบระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน (3) ค้นหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน (4) รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ซึ่งจากการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับสมมติฐาน ดังนี้

1. สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยต่อไปนี้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน คือ

1.1 ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียน

1.2 ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่

1.3 ปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1.4 ปัจจัยทางด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน

1.5 ปัจจัยทางด้านการได้รับความร่วมมือจากชุมชน

จากการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านพบว่า

1.1 ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนมีหน้าที่โดยส่วนใหญ่แล้ว เป็นเพียงผู้ประสานงานให้เกิดกลุ่มจัดหาผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านต่าง ๆ มาดำเนินการให้ความรู้อีกครึ่งหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินโครงการอบรมครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2531 : 66) ที่ให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนบางกิจกรรมครูอาสาเพียงแต่รู้แนวทาง ส่วนการปฏิบัติจริง เป็นเพียงผู้ประสานงาน เช่นเดียวกับการศึกษาของพันตำรวจโทเสด็จ ชูเวช และคณะ (2535 : 115) เรื่อง การศึกษาปัจจัยกำหนดความสำเร็จของ

โครงการพัฒนา พบว่า การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ) แก่ประชาชนไม่ได้ส่งผลต่อการบรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตเลย การบรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับว่าประชาชนในหมู่บ้านจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ)

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ขัดแย้งกับการศึกษาของนาถเจลิยว ยังนันทวัฒนา (2530) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบลที่มีความเข้าใจงานพัฒนาชุมชนมากจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบลที่มีความเข้าใจงานพัฒนาชุมชนน้อย และประภาส ศิลปรัตน์ (2531) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนมากจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชุมชนน้อย

1.2 ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน อย่างไรก็ตามมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ปัจจัยความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยมีผู้ประสานงานการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอบางเขนเป็นผู้คอยให้คำแนะนำและจะปฏิบัติงานตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งก็จะจะเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียนอยู่แล้วนั่นเอง ซึ่งจากการติดตามผลการปฏิบัติงานของกรมการศึกษาออกโรงเรียน (2528) พบว่า ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียนสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้ดี

อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้ ขัดแย้งกับการศึกษาของ นาถเจลิยว ยังนันทวัฒนา (2530) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสต.) พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบลที่มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่มากจะปฏิบัติหน้าที่ได้ดีกว่าคณะกรรมการ

พัฒนาสตรีที่มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่น้อย เช่นเดียวกับการศึกษาของ ประภาศ ศิลปรัตน์ (2521) เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชน พบว่า ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่มาก จะปฏิบัติงานบทบาทหน้าที่ ได้ดีกว่าผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่มีความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่น้อย ซึ่งอาจจะ เนื่องมาจากการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสต.) และผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนมีความยากง่าย ความสลับซับซ้อนของงานแตกต่างกัน จึงให้ผลวิจัย ที่ออกมาขัดแย้งกัน นอกจากนี้ ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ส่วนใหญ่ที่การศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญาและปริญาตรี จึงทำให้ เรียนรู้และเข้าใจ บทบาทต่าง ๆ ที่ปฏิบัติอยู่ได้รวดเร็วและปรับตัวได้ง่ายกว่า

1.3 ปัจจัยทางด้านความพึงพอใจการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เพราะว่าการปฏิบัติงานของบุคคลจะสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสันนิท ตันชัย (2533 : 4) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนับว่าเป็น สิ่งสำคัญ และมีความจำเป็นมาก กล่าวคือ ถ้าปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจผลงาน ย่อมดีกว่าปฏิบัติงานด้วยความจำใจหรือปฏิบัติงานไปตามหน้าที่เช่นเดียวกับ กล่าว ทองขาว (2532 : 2 อ้างอิงจาก นิยม เอียดศรีไชย 2535 : 13) ได้ชี้ให้เห็นว่าเมื่อใดก็ตามที่บุคคลไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและงาน ที่ทำอยู่ไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตนเอง ก็จะมีความรู้สึกไม่มั่นใจ ที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ไม่พยายามต่อสู้อุปสรรคต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุ เป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุดม เปี่ยมเจริญ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานของ ข้าราชการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด พบว่า ปัจจัยด้านบทบาทผู้นำ หน้าที่การงานที่ปฏิบัติ ความเข้าใจนโยบายของหน่วยงาน การให้บำเหน็จรางวัล สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน และฐานะรายได้ครอบครัวมีความสัมพันธ์กับ

ความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสุธรรม เดชนครินทร์ (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษา
เรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ในเขตการ
ศึกษา 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจในการทำงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของครู
อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคในเขตการศึกษา 2 โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ปัจจัยทางด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนมี

ความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษาออกโรงเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เพราะว่าผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่
สำคัญยิ่งในชุมชนในการที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จ การผลักดัน
จากผู้นำชุมชนมีส่วนอย่างมากที่ทำให้การปฏิบัติงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่ง
สอดคล้องกับการศึกษาของรุ่งโรจน์ ตรงสกุล (2530 : 111-112) เรื่อง
เงื่อนไขทางสังคมและคุณสมบัติกับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครในโครงการ
ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช) กรณีบ้านบางสาและบ้านเขาตุ
จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมผู้นำในหมู่บ้านทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น
ทางการ รวมทั้งกรรมการหมู่บ้านมีผลต่อการปฏิบัติงานของครู โดยเหตุที่การ
ปฏิบัติงานหรือการจัดกิจกรรมของครูส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจาก
ผู้นำหมู่บ้านในหลาย ๆ กิจกรรม หากผู้นำหมู่บ้านเป็นผู้ชักนำและเข้าร่วมกิจกรรม
เป็นตัวอย่างก็จะได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน อันหมายถึง
ความสำเร็จในการปฏิบัติงานชั้นหนึ่งแล้ว ในทำนองเดียวกันสุเทพ สุนทรเกษม
(2510 : 88) ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาหมู่บ้านอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับ
ลักษณะผู้นำท้องถิ่น พบว่า ผู้ที่เข้าไปทำงานพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งได้รับการสนับสนุน
จากผู้นำในหมู่บ้าน โดยการให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการปฏิบัติงานจะ
ทำงานได้ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับการศึกษาของ นาทเจลิยว ยงนันทวัฒนา
(2530) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
พัฒนาสตรีระดับตำบล พบว่า คณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบลที่ได้รับสนับสนุน
จากผู้นำชุมชนมาครั้ง จะปฏิบัติงานได้ดีกว่าคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล

ที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนน้อยครั้ง และเช่นเดียวกันกับการศึกษาของ
 ประภาส ศิลปศรี (2531) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของ
 ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจาก
 ผู้นำชุมชนมากจะปฏิบัติงานตามบทบาทของผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนได้ดีกว่าผู้นำ
 อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนน้อย การได้รับการสนับสนุน
 จากผู้นำชุมชนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัคร เดินสอน
 การศึกษานอกโรงเรียนประสบความสำเร็จ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การได้
 รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนมีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัคร เดินสอน
 การศึกษานอกโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตการศึกษา 2

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ได้ขัดแย้งกับการศึกษาของศุภกฤษ
 วิจารณ์ธรรม (2532 : 104) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
 ในการพัฒนาหมู่บ้านโครงการสาธารณสุขมูลฐาน : ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านสาธารณ
 สุขดีเด่นของจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง พบว่า ประชาชนที่มี
 ความเชื่อถือต่อผู้นำในหมู่บ้านและประชาชนที่ไม่มีความเชื่อถือต่อผู้นำชุมชนใน
 หมู่บ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านตามโครงการสาธารณสุขมูลฐานไม่แตกต่างกัน
 ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากพื้นฐานทางประเพณีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันก็เป็นได้
 ชุมชนในเขตการศึกษา 2 ประชาชนจะมีความศรัทธาและเชื่อถือผู้นำ โดยเฉพาะ
 ผู้นำทางศาสนาในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชานินทร์
 ณะเฒ (2527 : 7) เรื่องนโยบายกับปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดน
 ภาคใต้ พบว่า ชนชั้นผู้นำทางศาสนาอิสลามมีผลต่อความรู้สึกริษยคติความเคลื่อนไหว
 ไหวของประชาชนและสังคมมากที่สุด เช่นเดียวกับการศึกษาของ อรุณ ศิริพันธ์
 (2533 : 90) เรื่อง บทบาทในการพัฒนาชุมชน : ศึกษาเฉพาะจังหวัดสงขลา
 พบว่า บทบาทอิหม่ามในการพัฒนาชุมชน ด้านการเมือง การปกครอง ศาสนาและ
 วัฒนธรรม กระบวนการยุติธรรม อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านเศรษฐกิจ การศึกษา
 สาธารณสุข และสาธารณประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ปัจจัยทางด้านการได้รับความร่วมมือจากชุมชนมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้งนี้เพราะว่าการปฏิบัติงานใด ๆ ก็แล้วแต่ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องแล้ว งานที่ปฏิบัติก็จะประสบความสำเร็จได้ยาก เช่นเดียวกับการปฏิบัติงานในชุมชนถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนแล้ว โอกาสที่งานประสบความสำเร็จมีน้อย เพราะฉะนั้นในการทำงานก็จะต้องร่วมมือกัน หรือมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มดังเช่น พัทน์ บุญรัตนพันธ์ (2526 : 59) ได้กล่าวว่า เห็นไว้ว่า การทำงานกับกลุ่มเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการพัฒนาชุมชนให้มีการรวมตัวกัน เพื่อการพัฒนาชุมชนจะได้เป็นไปอย่างมีผลดีและแผ่ไพศาล ไปได้อย่างรวดเร็ว เพราะการที่ทำให้คนมารวมกลุ่มกันย่อมก่อให้เกิดพลังอย่างมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของพันตำรวจโทเชิด ชูเวช และคณะ (2535 : 115) เรื่อง การศึกษาปัจจัยกำหนดความสำเร็จของโครงการโครงการพัฒนา พบว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาส่งผลต่อการบรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตในระดับสูง กล่าวคือ หากหมู่บ้านให้ประชาชนในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองมากเท่าใด ก็จะส่งผลที่จะทำให้บรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตมากขึ้นเท่านั้น ในทำนองเดียวกัน ชื่น ศรีสวัสดิ์ (2532) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนาชนบท : ศึกษากรณีบ้านคงเค็ง และบ้านชุมแสง อำเภอจอมพระ จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาและมีส่วนร่วมคือปัจจัยด้านชุมชนคือ ความสามัคคีพร้อมเพรียงกันของชาวบ้าน และการมองเห็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกันของชุมชน

2. สมมติฐานข้อที่ 2 กล่าวว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจงานการศึกษานอกโรงเรียน ด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ ด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ด้านการได้รับความร่วมมือจากชุมชน จากการทดสอบนัยสำคัญ

ทางสถิติ พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน มีเพียง 2 ตัว คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และเมื่อพิจารณาถึงน้ำหนักของตัวพยากรณ์ของตัวพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว พบว่า

2.1 การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน เป็นตัวพยากรณ์ที่มีน้ำหนักการพยากรณ์มากกว่าตัวอื่น ดังนั้น จึงเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีกว่าตัวอื่นด้วย ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะผู้นำมีความสำคัญมากได้มีการผลักดันหรือกระตุ้นให้งานประสบความสำเร็จ ซึ่งสัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526 : 203) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้จุดและเริ่มต้นในการพัฒนา ผู้นำจะเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ความคิดที่ได้รับจากนักวิชาการไปสอนประชาชนในชุมชนและเป็นผู้อำนวยความสะดวกบำรุงรักษาบรรยากาศการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณรงค์ สุวรรณเปี่ยม (2518 : 64) เรื่อง การศึกษาหมู่บ้านกับข้างเกี่ยวกับบทบาทของพัฒนากร พบว่าการปฏิบัติงานพัฒนาหมู่บ้าน จะได้รับความสนใจความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ถ้าได้รับความสนใจและสนับสนุนจากผู้มีตำแหน่ง (ผู้นำ) ในชุมชน ในทำนองเดียวกัน ประไพ อุดมทัศน์ย์ (2530 : 89-90) ศึกษาเรื่อง เงื่อนไขทางสังคมและคุณสมบัติส่วนตัวกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน โครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช) กรณีบ้านวัดน้อยและแม่วัดป่าแก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า การสนับสนุนและให้ความร่วมมือของผู้นำในหมู่บ้านเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสำเร็จของการปฏิบัติงานโดยที่หากการสนับสนุนและร่วมมือมีสูง ความสำเร็จในการปฏิบัติงานก็มีสูงด้วย เช่นเดียวกับพันตำรวจโทเชิด ชูเวช และคณะ (2535 : 115) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยกำหนดความสำเร็จของโครงการโครงการพัฒนา พบว่า ภาวะผู้นำของหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือส่งผลต่อการบรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง กล่าวคือ หากหมู่บ้านใดมีผู้นำที่ดีเป็นตัวอย่างที่ดี ได้รับการยอมรับเชื่อถือก็สามารถชักนำประชาชนในหมู่บ้านได้ดี ก็จะมีส่งผลให้หมู่บ้านนั้นมีโอกาสบรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตสูงขึ้น และ สมชัย รักวิจิต (2514

อ้างอิงจากกรมการฝึกหัดครู 2525 : 10) ศึกษาความเป็นผู้นำในหมู่บ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่า ผู้นำเป็นชาวบ้านกลุ่มเด็ยวที่เป็นตัวจักรริเริ่มในการพัฒนาปรับปรุงหมู่บ้านให้เจริญเป็นผู้ที่กล้าเสี่ยง และเป็นผูริเริ่มนำหรือทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ชาวบ้านเห็นผลแล้วชาวบ้านจะเริ่มเอาเป็นแบบอย่างผู้มีอำนาจและอิทธิพลสูงใจชาวบ้านทั้งหลายให้ประพฤติดตามที่ผู้นำต้องการ

2.2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เป็นตัวพยากรณ์ที่มีน้ำหนักการพยากรณ์รองลงมา ดังนั้น จึงเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีรองลงมาด้วย ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติงานของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นหลัก เพราะถ้าบุคคลไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานก็จะทำงานไปโดยความจำใจไม่ตั้งใจทำงานแล้วโอกาสที่งานสำเร็จไปได้ก็จะออกมาไม่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิติมาปริดีดิลก (2529 : 332) ได้กล่าวไว้ว่า หากคนงานมีความพึงพอใจในการทำงานแล้วจะมีพฤติกรรมที่เอาใจใส่ต่องาน ชยันติดตามผลงาน มีความสามัคคีดีไม่ขาดงานหรือขาดงานโดยไม่จำเป็น ยอมเสียสละเวลา ดังนั้น หากคนงานมีความพึงพอใจในการทำงานแล้ว หน่วยงานนั้นจะมีประสิทธิภาพในการทำงาน ในทำนองเดียวกัน สำคัญ เพรชทอง (2531 : 16) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน ถ้ามีต่อการทำงานในทางบวกจะมีผลให้มีการเสียสละ อุตสาหะ อดทน อดทน อดทน และสติปัญญาให้แก่งาน ฉะนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงจำเป็นต้องมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพราะว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในงานของเขา เขาจะคิดปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนให้ดีขึ้นเสมอ เป็นต้นว่า เขาจะปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็ง ทำงานด้วยความสนุกสนานงานจะมีประสิทธิภาพสูงขึ้น จะมีเวลาปฏิบัติงานมากขึ้น ตั้งใจทำงานด้วยความกระตือรือร้น แสดงถึงความอดุสาหะ วิริยะในการทำงานอีกยาวนาน (ทองอินทร์วงศ์โสธร, 2523 : 59-60) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิคม พรหมน้อย (2529) เรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนสงเคราะห์ในภาคใต้ ที่มีต่อปัจจัยกระตุ้นและปัจจัยค้ำจุนอยู่ในระดับปานกลาง

อนึ่ง จากผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติในสมมติฐาน ข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวข้างต้น เมื่อพิจารณาถึงอำนาจในการพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน จะเห็นว่าปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 25.32 ($R=.5036$ $P<.001$) และเมื่อนำปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เข้าร่วมพยากรณ์ด้วยแล้วปรากฏว่ามีอำนาจในการพยากรณ์เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 28.20 ($R=.5311$ $P<.001$) ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีและสามารถร่วมกันพยากรณ์การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนได้ร้อยละ 28.20 ซึ่งกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2534 : 52) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของผู้นำชุมชนไว้ว่าผู้นำชุมชนช่วยรวมชาวบ้านเข้าเป็นกลุ่ม ช่วยเหลือให้ข่าวสารข้อมูลและคำแนะนำต่าง ๆ แก่สมาชิกในกลุ่ม เป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของทางราชการ การจัดการศึกษาในชุมชนจึงควรผ่านตัวแทนของชุมชนให้แก่ผู้นำชุมชนและองค์กรของชุมชน

เมื่อพิจารณาตัวพยากรณ์ในแต่ละด้านพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์ด้านการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชน ด้านการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน คือ การได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนด้านการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน คือ การได้รับความร่วมมือจากชุมชน

จะเห็นได้ว่าการได้รับความร่วมมือจากชุมชนนั้นไม่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีของการปฏิบัติงานในภาพรวม แต่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีด้านการประสานงานการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการปฏิบัติด้านการประสานงานจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน หรือชุมชนที่เข้าไปประสานงานไม่เช่นนั้นแล้ว ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือแล้ว การประสานงานก็อาจจะล้มเหลว การปฏิบัติงานก็ไม่สามารถปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้ การได้รับความร่วมมือจากชุมชนจึงมีความสำคัญ ซึ่งติเรก ฤกษ์หว่าย (2527 : 66) ได้ชี้ให้เห็นให้ว่าความ

สำเร็จของการพัฒนาในแต่ละโครงการนั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มคนหลายกลุ่มหลายสาขาที่จะต้องดำเนินการที่จะให้ประชาชนในพื้นที่ยอมรับเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปปฏิบัติใช้ เพราะการที่จะเกิดความร่วมมือร่วมใจนั้น ประชาชน หรือชุมชนจะต้องมองเห็นประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งเกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (2533 : 167) ได้กล่าวไว้ว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนนั้นเกี่ยวข้องกับลักษณะของโครงการ กล่าวคือ การได้รับประโยชน์จากโครงการที่มากจะทำให้คนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น การสาธิตให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจะเป็นตัวกระตุ้นการเข้าไปมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี การได้รับความร่วมมือจากชุมชนจึงเป็นสิ่งจำเป็นของการปฏิบัติงานด้านนการประสานงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สวัสดิ์ มกราทพงศ์ (2531 : 104) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาชนบทที่จะประสบผลสำเร็จได้จะต้องยึดหลักให้ประชาชนในท้องถิ่นทุกคน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันทำงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา "ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ในเขตการศึกษา 2" ครั้งนี้นั้น ผู้วิจัยได้เสนอแนะไว้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน

1.1 ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน ควรตระหนักและให้ความสำคัญต่อผู้นำชุมชนในการปฏิบัติงาน เพราะผู้นำชุมชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันและกระตุ้นให้ประชาชนได้มีความตื่นตัว และกระตือรือร้นในการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาซึ่งความสำเร็จของการปฏิบัติงาน สำหรับการปฏิบัติงานของแต่ละจังหวัดนั้น จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสตูลควรเร่งปรับปรุงคุณภาพการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม ส่วนจังหวัดยะลา และนราธิวาส การปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ต้นแล้ว

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจพิจารณาถึงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน เพราะการมีขวัญกำลังใจที่ดีจะทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น

1.3 จากนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จะให้มีครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนให้ครบในทุกตำบลนั้น ด้วยเหตุนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องน่าจะทบทวนบทบาทของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนให้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการปฏิบัติงานในพื้นที่รับผิดชอบมากยิ่งขึ้น เพราะเป็นผู้รู้ข้อมูลในพื้นที่ชุมชนได้ดี ไม่ใช่มีหน้าที่เพียงแต่ผู้ปฏิบัติ การกำหนดแผนถูกกำหนดโดยส่วนกลางและจังหวัด ซึ่งบางครั้งไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

2. ในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาผลกระทบในการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนต่อการเปลี่ยนแปลงของประชาชนในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อนำผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น และประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนให้มากที่สุด

2.2 ควรมีการศึกษาถึงตัวแปรอื่น ๆ ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียน เช่น ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ลักษณะที่ตั้งของชุมชน เป็นต้น

2.3 ศึกษาหาวิธีการให้ครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนปฏิบัติงานส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน ตลอดจนการปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 2 ว่า การปฏิบัติงานมีความแตกต่างด้านใดบ้าง ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบศักยภาพของครูอาสาสมัครเดินสอนการศึกษานอกโรงเรียนแต่ละจังหวัด